

Serdar Korucu: Ermeni Annelerin Soykırım Anıları

Posted on 15/05/2017

Her yıl Mayıs ayının ikinci Pazar günü olarak belirlenen “Anneler Günü” son yıllarda kutlamaya dönüşse de aslında anma niteliği taşıyor. Bu özel gün, ABD’de 1908 yılında Anna Jarvis’in annesini anması ile başlamış, 1914 yılında ülke geneline yayılmıştı.

Anneler Günü’nün Amerikan topraklarında yaygınlaştığı dönemde Osmanlı İmparatorluğu topraklarındaysa anneler zor günler geçiriyordu. Özellikle de Ermeniler...

Wolfgang Gust’un “Alman Belgeleri, Ermeni Soykırımı” kitabına göre Ermeni sürgünlerin durumu oldukça kötüydü. Çoğu kadın, çocuklarının çektikleri acıları daha fazla görmemek için onları nehirlere atıyordu. Başka kadınlar da çocuklarını kaçınılmaz ölümden kurtarmak ve bir parça ekmek alabilmek için yavrularını satıyordu. Beş yaşına kadar olan çocuklar 5 kuruşa, yani 1 Mark’tan daha az bir miktara satılıyordu. 15-20 yaş arasındaki bir genç kadın ise 20 kuruşa satılıyordu.

Almanya'nın Halep Konsolosu Walter Rössler'in raporunda da bir Ermeni tanık yaşananları şöyle anlatıyordu:

"22 Ağustos'ta 700 kişiden oluşan kervanımız akşamüstü Tepehan'a (Ankara vilayetinde) ulaştı, burada erkekler önce bir handa tutuldular" diye rapor etti başka tanıklar, "ardından jandarmalar herkesi gruplar halinde yağmaladılar, hemen bütün paralarına el koydular ve hepsini cinayet çetelerine teslim ettiler. Jandarmalar iki şahsı fidye karşılığında serbest bırakacaklarına söz vererek annelerine götürdüler. 15 lira almış olmalarına rağmen onları annelerinin gözleri önünde vurarak öldürdüler. Sürülenlerin konvoylarına eşlik eden tüm jandarmalar yavaş yavaş tüm nakit paraları zorla aldılar ve tüm değerli eşyaları başıbozuk askerlere ve eşkıya çetelerine dağıttılar."

Prof. Verjine Svazlian'ın derlediği Ermeni Soykırımı'ndan kurtulanların hatıralarında da annelerin çektikleri acılar bulunuyordu. 1905'te Eskişehir'de doğan Sara Berberyan kadınların gözü önünde çocuklarının öldürüldüğünü aktarıyordu:

"Yollarda aç, susuz yürü yürü yol bitmiyordu... Biraz geri kalınca Türk zabitelerin darbelerine maruz kalınıyordu. Yolun her iki tarafında ölüler yatıyordu, onların üstüne basarak ilerliyorduk. Günahdır ama ne yapabiliirdik ki? (...) Yolda soyulduk, anadan doğma çıplak kaldık. Hiç olmazsa ayıp yeri gözükmessin diye, annem önüne bir bez bağladı. Bir tas su isteyince bir altın istiyorlardı, biz de veriyorduk... Çaresiz çamurlu, sidikli su ne bulursak içmişizdir. Neyse ki ölmedik. Anaların gözünün önünde evlatlarını öldürüyorlardı, çocukların gözünün önünde de analarını... Bunları bir rüya gibi hatırlıyorum ama hatırlıyorum."

1903 Antep doğumlu Nuritsa Kürkçüyan ise annesinin ölüme götürülüşünü şöyle anlatıyordu:

"Ebeveynleri ayakta durdurup, onlara: Siz durun çocuklarınızın kanının nasıl fişkırdığına bakın" diyorlardı; karşılıklarına kim çıksa boğazlıyorlardı. Bir Ermeni'ye rastladıklarında ona:

“Ulan gavut! Sen de mi sağsın?” diyorlardı. Geldiler annemi de götürdüler. Ben daha çocuktum; annemin arkasından gidiyordum. Onu kesmeye götürdüklerinden haberim yoktu.”

Çocuklarını doğurmaya hazırlanan kadınlar da bu süreçte katlediliyordu. 1900 yılında Eskişehir’in Çalğaran köyünde doğan Samvel Patıryan’ın da hatıralarında bulunuyordu:

“Kızların kadınların çarmıha gerildiklerini hatırlıyorum; kadınlar jandarmaların eline geçmemek için kendilerini nehre atıyorlardı. (...) Bir gün iki zabitin bir Ermeni kadın üzerine bahse girdiğini hatırlıyorum:

- Şu karının karnında nesi var?

- Gavurdur, kız çocuğudur.

- Yok, oğlandır.

Bahse girdiler. Gözümün önünde canlı kadının karnını bıçakla yardılar. Ben bunu gözlerimle gördüm.”

Soykırımdan geriye de acı dolu ağıtlar kaldı. Annelerin kaybettikleri çocukları için yaktıkları ağıtlardan birini, 1900 İzmit (Nikomedia) doğumlu Baruhi Silyan aktarıyordu:

“Şu karşıda bir dağ var,

Dağın içinde bir köy var,

Köyün içinde duman var,

Acep yavrum orada mı?”

Kimi ağıtlarsa evlatlar tarafından anneleri için yakılıyordu. 1920 yılında Tarson'da doğan Alis Keşişyan'ın 1976'da Ermenistan'da Yerevan'ın Nor Kilikya mahallesinde aktardığı bu şarkı gibi:

“Annem hastaydı, doktor da yoktu,

Anneciğim! Ne yapayım, para da yoktu.

Annem su istedi, su veren yoktu,

Anneciğim! Ne vereydim, su da yoktu.

Parmağıma altın yüzük yakışmazdı

Bir tanecik annem toprağa yakışmazdı”

Kaynak: bianet.org